

סימן א. היתר מצטרף לאיסור וטעם כעיקר, מג ע"ב – מה ע"א

- א. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: כל איסורין שבתורה אין היתר מצטרף לאיסור, חוץ מאיסורי נזיר, שחרי אמרה תורה + במדבר ז' + משרת. ...
- ב. והאי משרת לחכי הוא דאתא? האי מיבעי ליה לכדתניא: משרת – ליתן טעם כעיקר. שאם שרה ענבים במים ויש בהן טעם יין – חייב. מכאן אתה דן לכל התורה כולה: ומה נזיר שאין איסורו איסור עולם, ואין איסורו איסור הנאה, ויש היתר לאיסורו – עשה בו טעם כעיקר. כלאים, שאיסורו איסור עולם, ואיסורו איסור הנאה, ואין היתר לאיסורו – אינו דין שיעשה טעם כעיקר. והוא הדין לערלה בשתים. – הא מגי – רבנן היא, ורבי יוחנן דאמר כרבי עקיבא. ...
- ג. ורבי עקיבא, טעם כעיקר מנא ליה? ... יליף מגיעולי נכרים, גיעולי נכרים לאו טעמא בעלמא הוא – ואסור, הכא מגי – לא שנא. – ורבנן: גיעולי נכרים נמי חידוש הוא, דהא כל נותן טעם לפגם מותר, דגמרינן מנבילה – וחכא אסור. – ורבי עקיבא – כדרב חייא בריה דרב הונא, דאמר לא אסרה תורה אלא בקדירה בת יומא, הלכך לאו נותן טעם לפגם הוא. ורבנן: קדירה בת יומא נמי לא אפשר דלא פגמה פורתא.
- ד. אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי: מדרבנן נשמע לרבי עקיבא, מי לא אמרי רבנן משרת ליתן טעם כעיקר – מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה. לרבי עקיבא נמי: משרת – להיתר מצטרף לאיסור, מכאן אתה דן לכל איסורין שבתורה כולה!
- ה. אמר ליה: משום דהוה נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד, ואין מלמדין. נזיר – הא דאמרן, חטאת מאי היא? דתניא: +ויקרא ז' + כל אשר יגע בבשרה יקדש וגו' – יכול אפילו לא בלעה, תלמוד לומר בבשרה – (יקדש) – עד שיבלע בבשר. יקדש – לחיות כמוה, שאם פסולה היא – תיפסל, ואם כשירה היא – תאכל כחמור שבה. ורבנן נמי, ניהוי נזיר וחטאת שני כתובין הבאין כאחד, ואין מלמדין! – אמרי: הנהו מיערין צריכי. – ורבי עקיבא: מאי צריכי? בשלמא אי כתב רחמנא בחטאת – לא גמר נזיר מינה, דחולין מקדשים לא גמרינן. אלא לכתוב רחמנא בנזיר, ותיתי חטאת ותגמור מינה, דהא כל איסורין שבתורה קא גמר מנזיר.
- ו. ורבנן אמרי לך: מיערין צריכי; חטאת – להיתר מצטרף לאיסור, וחולין מקדשים לא גמר. ומשרת – ליתן טעם כעיקר, ומכאן אתה דן לכל התורה כולה.
- ז. ורבי עקיבא – תרזייהו להיתר מצטרף לאיסור, והוה להו שני כתובין הבאין כאחד, וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין.

רש"י דף מה עמוד א

ור' עקיבא – אית ליה גיעולי נכרים לאו חידוש הוא, דלא מצריך קרא לטעם כעיקר, הלכך, לר' עקיבא כיון דשמעת ליה דמפיק משרת להיתר מצטרף לאיסור – על כרחיך תרזייהו הני להיתר מצטרף לאיסור אתו, והוה ליה חטאת קרא יתירא, דמצי למיגמר מנזיר והוה להו שני כתובין הבאין כאחד, ומשום הכי פשיטא ליה לר' יוחנן דר' עקיבא לא גמר שאר איסורין מנזיר – דהא לא מצי, דשני כתובין נינהו, והא ליכא למימר משרת להיתר מצטרף לאיסור, וחטאת לטעם כעיקר – דגיעולי נכרים חידוש הוא, ולא מצי גמר חטאת מינייהו, ואין כאן שני כתובין, דאם כן – טעם כעיקר בשאר איסורין מנא ליה, מגיעולי נכרים – לא גמרינן, מקדשים – נמי לא גמרינן, ורבנן דפליגי עליה דר' אליעזר בכותח חבבלי אלמא לית להו טעם כעיקר דאורייתא – מפקי להאי משרת להיתר מצטרף לאיסור כר' עקיבא, ובגיעולי נכרים סבירא – להו דחידוש הוא כרבנן, וחכי אמרינן נמי בכל הפשר דאיכא למאן דאמר טעמו ולא ממשו דרבנן.

סיכום השיטות

	גיעולי נכרים	נזיר	חטאת	לדינא
ר"ע	טעם כעיקר	היתר מצטרף לאיסור	היתר מצטרף לאיסור	היתר מצטרף לאיסור בנזיר וחטאת, וטעם כעיקר
רבנן דר"ע	חידוש הוא ואין למדין	טעם כעיקר	היתר מצטרף לאיסור	היתר מצטרף לאיסור רק בחטאת, וטעם ככעיקר
רבנן דר"א [במותח הבבלי]	חידוש הוא ואין למדין	היתר מצטרף לאיסור	היתר מצטרף לאיסור	היתר מצטרף לאיסור בנזיר וחטאת, ול"א טע"כ

רבנן חולקים על ר"ע בשתי משבצות : גיעולי נכרים ונזיר.
 רבנן דר"א סוברים בגיעולי נכרים כרבנן דר"ע, ובנזיר כר"ע [ולכן אין להם משבצת לטעם כעיקר].